
РЕЦЕНЗІЇ

РЕЦЕНЗІЯ НА МОНОГРАФІЮ Л. М. ДОРОФЕЄВОЇ “РЕФОРМУВАННЯ МИТНИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ”

Четвертий рік ми з вами стаємо свідками того, як завдяки підписанню та ратифікації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС активувались процеси перебудови практично усіх державних органів. Інтеграція України до європейського простору передбачає проведення істотних змін національного законодавства, спрямованих на адаптацію до широкого кола загальноприйнятих у міжнародній та європейській практиці норм і стандартів. Враховуючи державоутворююче значення митної служби, її реформування знаходиться у зоні підвищеної уваги як уряду, так і суспільства.

Необхідність формування сучасних підходів до здійснення митної справи та вдосконалення організаційної структури вітчизняних митних органів у відповідності до міжнародних стандартів обумовлюють надзвичайну актуальність теми дослідження.

Виявляючи повагу до великої групи авторитетних вчених та спеціалістів митної справи та високо оцінюючи наукову значимість їх творчого доробку, Л. М. Дорофеева вказує на відсутність комплексного дослідження організації діяльності митних адміністрацій країн Євросоюзу з урахуванням виконуваних ними завдань і функцій, внутрішньої організації управління, місця в системі адміністративного підпорядкування. Представлена монографія заповнює вказану прогалину, вдало продовжує наукові розробки для виявлення кращих практик діяльності митних адміністрацій Європи і формування пропозицій по вдосконаленню правового забезпечення, організації та діяльності вітчизняних митних органів. Вказане неабияк важливе саме тепер, оскільки вимоги до країн-кандидатів на вступ до Європейської Спільноти потребують як об'єктивної оцінки сучасного стану адаптації митного законодавства України до таких вимог, так і пошуку ефективних шляхів запровадження міжнародних стандартів митної діяльності.

Дослідниця не обмежується вивченням етапів, характеру і наслідків інституціональних змін митних органів, що відбувались за часів

незалежності України: для об'єктивного сприйняття місця та ролі митниці в державі та суспільстві Л. М. Дорофєєва аналізує передумови виникнення та формування митниці як елементу державності, звертається до історії створення та розвитку митних органів, яка налічує не одну тисячу років. На думку автора, саме історичний досвід зовнішньоекономічних зв'язків держав, традиції управління економікою і зовнішньоекономічною діяльністю, структура системи органів виконавчої влади та ряд інших факторів обумовлюють місце та роль митної служби в системі державного управління будь-якої країни.

Робота відрізняється масштабністю дослідження, науковою новизною та цінною інформацією, представленою комплексно та систематизовано. Вигідно виділяє представлену монографію небайдуже особисте ставлення автора до процесів реформування митних органів України, конструктивна обґрунтована критика перетворень в організації митної діяльності, що розпочались п'ять років тому, професійна вимогливість до питання створення ефективної організаційної моделі митних органів, здатної не лише гарантовано наповнювати держбюджет, а й надійно захищати інтереси економіки та громадян.

Безперечно, позитивно вплинуло на зміст рецензованої монографії глибоке знання автором конкретних проблем діяльності митниць відомчого характеру та широке використання власних практичних напрацювань, у тому числі у сфері протидії митним правопорушенням.

Практичну цінність має представлена систематизація існуючих в ЄС організаційних моделей функціонування митних адміністрацій, яка дозволила синтезувати висновок, що найбільша кількість європейських митних служб сформована на умовах достатньої автономності і здійснює митну справу під керуванням та контролем міністерства фінансів.

Обґрунтованою є позиція автора, за якою в умовах відсутності довгострокової концепції модернізації митної служби, як і всестороннього аналізу проведених перетворень, механічна передача функцій, зміна підпорядкування або назви центрального органу чи його структурних підрозділів, не приводять до якісних змін в роботі митної системи, на які очікують громадяни та бізнес.

Досить вдалим є стиль викладення матеріалу, коли автор науково-теоретичні судження та доводи поєднує із прикладами практичної реалізації окремих положень нормативно-правових актів та даними митної статистики. Такий підхід дозволяє проілюструвати

взаємообумовленість подій та фактів, обґрунтувати отримані висновки та сформувані пропозиції по вдосконаленню законодавства.

Таким чином, монографія Л. М. Дорофєєвої є завершеною цілісною науковою працею, що підготовлена на високому теоретичному та практичному рівні. Отримані результати дослідження та сформовані рекомендації матимуть суттєве значення для розвитку вітчизняного адміністративного та митного законодавства, будуть корисними у правотворчій та правозастосовній діяльності, та можуть бути використані науковцями, викладачами, практичними працівниками митних та правоохоронних органів, а також здобувачами вищої освіти та наукових ступенів.

**Доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри адміністративного права
та адміністративної діяльності
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого,
член-кореспондент НАПрНУ,
заслужений діяч науки і техніки України**

В. Я. Настюк